

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความหมายในชีวิตของนักศึกษาครู CONFIRMATORY FACTOR ANALYSIS OF TEACHER STUDENTS' MEANING IN LIFE

สมร แสงอรุณ

SAMORN SANGAROON

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY

จังหวัดนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

รับต้นฉบับ : 17 มกราคม 2563 /ปรับแก้ไข : 24 กุมภาพันธ์ 2563 /รับลงตีพิมพ์ : 3 มีนาคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันความหมายในชีวิตของนักศึกษา และเพื่อศึกษาความหมายในชีวิตของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ปีการศึกษา 2561 จำนวนทั้งสิ้น 917 คน ซึ่งผู้วิจัยได้สุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้วัด คือแบบวัดความหมายในชีวิตของนักศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.90 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัยพบว่า

ผลการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งของความหมายในชีวิตของนักศึกษา มีตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 9 ตัว พบตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 9 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.44-0.84 ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 และค่าดัชนีความเหมาะสมพอดิของโมเดล พบว่า มีค่า χ^2 เท่ากับ 6.46 P-Value เท่ากับ 0.78 และ χ^2/df เท่ากับ 0.64 ดังนั้นค่า χ^2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่า GFA เท่ากับ 1.00 GFI เท่ากับ 0.99 CFI เท่ากับ 1.00 ซึ่งมีค่าสูงตามเกณฑ์ RMR เท่ากับ 0.00 และ RMSEA เท่ากับ 0.00 แสดงว่า โมเดลมีความเหมาะสม พอดิกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเมื่อวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 พบ องค์ประกอบ 3 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.78-1.00 แสดงว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดิกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และความหมายในชีวิตของนักศึกษา มีความหมายในชีวิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$, $SD=0.38$)

คำสำคัญ: ความหมายในชีวิตของนักศึกษา, การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน, นักศึกษาครู

ABSTRACT

The purposes of this study were to study of the confirmatory of meaning in life model of college students and to study of meaning in life of college students. The samples were 917 students who enrolled in the Education Faculty in Rajabhat University in academic year 2018. The samples received by multistage random sampling. The instrument use in this research was

a College Students' Meaning in Life Scale. The reliability of the test was .905. The statistic used to analyze data comprising of frequency, percentage, mean, standard deviation and confirmatory factor analysis.

The research result were :

The first order of the confirmatory factor analysis of meaning in life of college students consisted of 9 observed variables. The result found that factor loading between 0.44-0.84 at 0.01 level. And goodness of fit with the empirical data were $\chi^2=6.46$, P-Value=0.78, $\chi^2/df=0.64$, GFA=1.00, GFI=0.99, CFI=1.00, RMR=0.00, and RMSEA=0.00 respectively. And the results the model analysis of the second confirmatory factor found that the meaning in life of the three components have factor loading between 0.78-1.00 while shown that the model has goodness of fit with the empirical data. The result shown that Meaning in Life of Students College' scores is high level. ($\bar{X}=3.78$, $SD=0.38$).

Keywords : Meaning in life of college students, Confirmatory factors analysis, Teacher students

บทนำ

สิ่งที่มนุษย์ทุกคนแสวงหา คือ ความสุขในชีวิตหรือชีวิตที่มีสุขภาวะ (Well-being) ซึ่งหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญของสุขภาวะ คือ ความหมายในชีวิต ในความเห็นของ Frankl (1965, p. 50) มองว่า ความหมายในชีวิตเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องมีอยู่เป็นปกติอยู่แล้วและยืนยันว่า มนุษย์ถูกกำหนดจาก “เจตจำนงสู่ความหมาย (Will for meaning)” ซึ่งเจตจำนงเป็นแรงขับเคลื่อนในการค้นหาความหมายและการรู้สึกมีความสำคัญในการมีชีวิต และถ้าการค้นหาความหมายในชีวิตล้มเหลวจะส่งผลให้บุคคลเกิดความทุกข์ตรมใจ สิ้นหวัง ไร้พลังใจ หมดอาลัยในชีวิต ทำให้ไม่อยากจะมีชีวิตอยู่ต่อไปเพราะมีความรู้สึกไร้ความหมาย (Meaninglessness) ดังนั้น ความหมายในชีวิตจึงเป็นพลังแรงขับเคลื่อนของมนุษย์ต่อการจะมีชีวิตอยู่ต่อไป

เนื่องจากความหมายในชีวิตเป็นองค์ประกอบสำคัญของความสุขและสุขภาวะของมนุษย์ (Morgan & Fastides, 2009, p. 197) ความหมายในชีวิตจึงถูกมองว่าเป็นตัวแปรที่เป็นหนึ่งในเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้เกิดความสุขขึ้น ความหมายเป็นตัวทำนายสุขภาวะทางจิตใจซึ่งสอดคล้องการศึกษาของ Zika and Chamberlain (1992, p. 133) ที่ศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยในอเมริกาพบว่า ความหมายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิต ในการศึกษาของ Ho, Cheung, and Cheung (2008, p. 457) ที่ศึกษามุมมองของนักศึกษาเอเชียต่อความหมายในชีวิตและสุขภาวะส่วนบุคคลในเด็กวัยรุ่นของไต้หวัน พบว่า ความหมายในชีวิตมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตซึ่งเป็นองค์ประกอบของสุขภาวะส่วนบุคคล

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยจำนวนมากพบความสัมพันธ์ระหว่างความหมายในชีวิตกับตัวแปรต่าง ๆ เช่น พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความหมายในชีวิตกับความทุกข์ใจ กล่าวคือ การมีความหมายในชีวิตน้อย จะสัมพันธ์กับการแสวงหาการปรึกษามากขึ้น (Battista & Almond, 1973, p. 409) สัมพันธ์กับความซึมเศร้า และความวิตกกังวล (Debats, van der Lubbe, & Wezeman, 1993, p. 337) การคิดฆ่าตัวตายและการใช้สารเสพติด (Harlow, Newcomb, & Bentler, 1986, p. 5) กลุ่มผู้ที่สูญเสียความหมายในชีวิตจะมีอัตราความซึมเศร้าในชีวิตสูง รวมถึงรูปแบบความทุกข์ใจอื่น ๆ ในทางตรงข้าม การมีความหมายในชีวิตทางบวกจะสัมพันธ์กับความสุขในการทำงาน

(Bonebright, Clay, & Ankenmann, 2000, p. 469) ความพึงพอใจในชีวิต (Chamberlain & Zika, 1988, p. 411) และความสุข (Debats, van der Lubbe, & Wezeman 1993, p. 337) ความหมายในชีวิตจึงเป็นดัชนีชี้วัดสุขภาพจิต นอกจากนี้ ความหมายในชีวิตยังสัมพันธ์กับความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จของชีวิต

จิตวิทยาเป็นศาสตร์หนึ่งที่ถูกนำมาใช้เพื่อช่วยมนุษย์แสวงหาความหมายในชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีการศึกษาอย่างจริงจัง โดยคำถามเกี่ยวกับความหมายในชีวิตได้กลายเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจยิ่ง Viktor Frankl เป็นนักจิตวิทยาซึ่งหนีจากค่ายแห่งความตายของนาซี ได้เป็นผู้ก่อตั้ง “โลโกเทราปี (Logotherapy)” และพยายามตอบคำถามเหล่านี้ในหนังสือชื่อ Man's Search for Meaning ทั้งนี้ Frankl ได้รับอิทธิพลทางความคิดจาก Nietzsche, Kierkegaard, and Schopenhauer เป็นต้น และได้อ้างถึงประสบการณ์และการสังเกตตนเองขณะที่เป็นนักโทษในค่ายอชวิทซ์ (Auschwitz) ซึ่งระหว่างที่อยู่ในค่าย Frankl ได้สังเกตพบว่า มีนักโทษที่ไม่มี ความหมายในชีวิตได้ล้มตายมากกว่าผู้ที่มีจุดมุ่งหมายในชีวิต (Purpose) ในช่วงปลายสงคราม ดังที่ Frankl กล่าวไว้ การขาดความหมายในชีวิตจะสัมพันธ์กับพยาธิสภาพหลายอย่าง เช่น ความอ่อนแอในการเผชิญกับความยากลำบาก การซึมเศร้า การฆ่าตัวตาย การพึ่งพาและการขาดสุขภาวะ (Tuicomepee, 2010, p. 2)

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้สอน พบว่า มีนักศึกษาที่มีผลการเรียนในระดับต่ำ และเรียนไม่จบหลักสูตรตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวนหนึ่ง รวมถึงที่ขาดการทุ่มเทในการเรียนทั้งในด้านกำลังสติปัญญา เวลา และการใช้เวลาในการเรียน ซึ่งน่าจะเกี่ยวข้องกับการขาดจุดมุ่งหมายในชีวิต รวมถึงการไม่พบความหมายในชีวิตของตน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่า ความหมายในชีวิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับผลการเรียน การรู้จักตนเองแท้จริง นอกจากนี้มีหลักฐานชัดเจนว่า ความหมายในชีวิตมีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความหมายในชีวิตกับสุขภาพในวัยรุ่น (Nielsen & Hansson, 2007, p. 331) ความหมายในชีวิตสัมพันธ์กับความชุกของอาการจิตสรีระพาธ (Simonsson, Nilsson, Leppert, & Diwan, 2008, p. 1) รวมถึงความหมายในชีวิตเป็นตัวทำนายสุขภาพและสุขจิตที่ดีของวัยรุ่น (Rathi & Rastogi, 2007, p. 33) ความหมายในชีวิตยังสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตและการเห็นคุณค่าในตนเอง (Halama & Medova, 2007, p. 191) อารมณ์ทางบวก (Hicks & King, 2007, p. 77) ความสุข (Siahpush, Spittal, & Singh, 2008, p. 18) การมองโลกในแง่ดี (Steger, Frazier, Oishi, & Kaler, 2006, p. 80) และความพึงพอใจในชีวิต (Steger, Kashdan, 2007, p. 161) และเป็นตัวบ่งชี้ทางบวกของความเป็นปกติสุขทางจิตใจที่เหมาะสมที่สุดในวัยรุ่น (Steger, 2012, p. 381) ความหมายในชีวิตยังเป็นปัจจัยปกป้องการใช้สารเสพติด พฤติกรรมเสี่ยง และสุขภาพจิตไม่ดี ในวัยรุ่น (Brassai, Piko, & Steger, 2011, p. 44)

จากความสำคัญและวรรณกรรมที่ได้ทบทวนข้างต้น รวมถึงประสบการณ์ที่ได้ประสบพบเห็น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบของความหมายในชีวิตของนักศึกษาและศึกษาความหมายในชีวิตของนักศึกษา เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาความหมายในชีวิตของนักศึกษา รวมถึงช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้ค้นหา และมีความหมายในชีวิตของตน ซึ่งจะขับเคลื่อนชีวิตของตนไปยังเป้าหมายและมีความหมาย รวมถึงการมีความสุขในชีวิต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความหมายในชีวิตของนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาความหมายในชีวิตของนักศึกษา

ประโยชน์การวิจัย

1. ทราบองค์ประกอบของความหมายในชีวิตของนักศึกษา
2. ทราบถึงปริมาณของความหมายในชีวิตของนักศึกษาโดยรวม
3. นำไปใช้สร้างแบบวัดความหมายในชีวิตของนักศึกษา ในการคัดกรองเพื่อช่วยเหลือแก่ผู้ที่มีความหมายในชีวิตต่ำหรือกำลังแสวงหาความหมายในชีวิต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การแสวงหาความสุขเป็นคุณลักษณะทั่วไปของสิ่งมีชีวิต การพยายามค้นหาความหมายในชีวิตเป็นลักษณะเฉพาะตัวของมนุษย์ที่แตกต่างไปจากสัตว์ (Baumeister, et al., 2013, p. 505) ความหมายในชีวิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุข กล่าวคือ ยิ่งมีความหมายในชีวิตมาก ความสุขก็ยิ่งมาก เมื่อมีความสุขมาก ความหมายในชีวิตยิ่งมาก ความหมายในชีวิตและความสุข จึงเป็นคำที่ใช้แทนกันได้

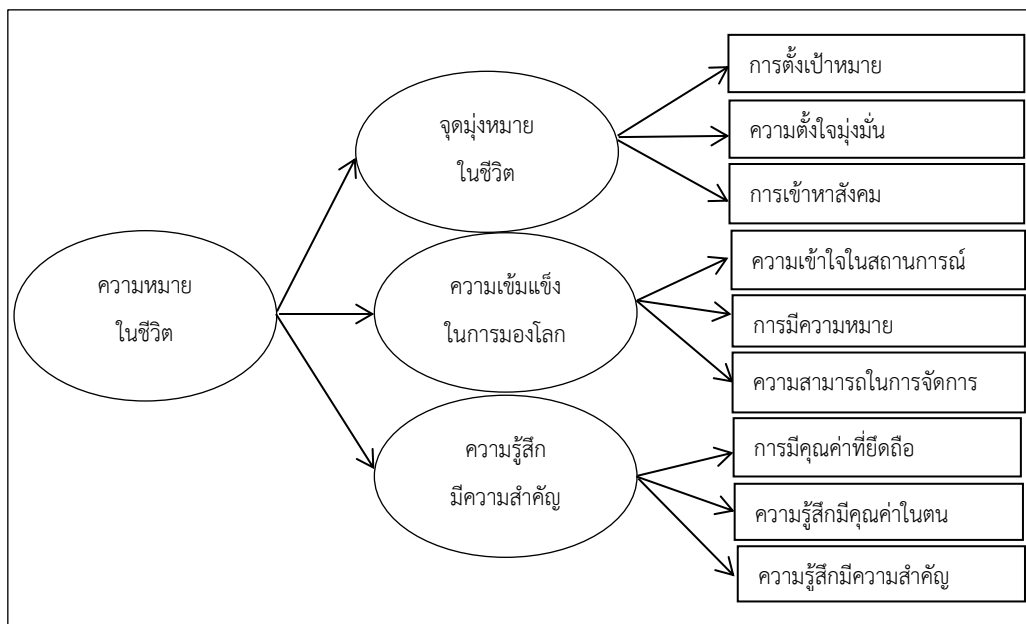
Steger (2012, p. 177) และ Heintzelman and King (2014, p.154) เห็นว่า การดำเนินชีวิตที่เต็มไปด้วยความหมาย เมื่อ 1) บุคคลรู้สึกว่ามีค่าสำคัญ (Significance) อยู่เหนือเรื่องกวนใจเล็กน้อย ๆ เล็ก ๆ น้อย ๆ หรือชั่วคราวช่วยยาม 2) มีจุดมุ่งหมาย (Purpose) และ 3) มีความเข้มแข็งในการมองโลก (Coherence) อยู่เหนือความวุ่นวายใจ ดังนั้น ความหมายในชีวิตเป็นการรับรู้หรือความรู้สึกว่าชีวิตมีคุณค่า มีความสำคัญ มีจุดมุ่งหมายในชีวิต และมีความเข้มแข็งในการมองโลก เกิดความอึดเต็มจนทำให้อยากมีชีวิตอยู่ต่อไปเพื่อทำประโยชน์แก่ตนเองและโลก ประกอบด้วย จุดมุ่งหมายในชีวิต ความเข้มแข็งในการมองโลก และความรู้สึกมีความสำคัญ เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความหมายในชีวิตจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยต่าง ๆ ทำให้สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบของความหมายในชีวิต 3 องค์ประกอบ (Reker & Wong, 2012, p. 434; Martela & Steger, 2016, pp. 532-535; Steger, 2012, p. 177; Heintzelman & King, 2014, p.154) เพื่อนำไปศึกษาแล้ววิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันดังนี้

1. องค์ประกอบด้านจุดมุ่งหมายในชีวิต คือ ความตั้งใจแน่วแน่ที่จะมีชีวิตอยู่เพื่อเป้าหมายระยะยาวในอนาคต ซึ่งจะเป็นเครื่องนำทางชีวิตและพฤติกรรม และเป็นแรงบันดาลใจให้บุคคลพร้อมจะทุ่มความสามารถเพื่อติดตามไปสู่จุดมุ่งหมายของตน ทำให้อยากมีชีวิตอยู่เพื่อตนเองและทำประโยชน์แก่ผู้อื่น และช่วยให้เชื่อมโยงกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมากกว่าตน

2. ความเข้มแข็งในการมองโลก หมายถึง ความสามารถที่จะความเข้าใจตนเองและโลกรอบตัว เพื่อว่าจะได้ทำตนให้เข้ากับโลกได้กลมกลืน และมีความกระจ่างชัดในเป้าหมายและความปรารถนาของตน โดยการรับรู้และประเมินสิ่งเร้าหรือเหตุการณ์ที่มากระทบ จนสามารถจัดระบบระเบียบ อธิบายได้อย่างมีเหตุผล เป็นสิ่งท้าทาย มีความหมายต่อบุคคล และมีทรัพยากรที่จะนำมาจัดการได้

3. ความรู้สึกมีความสำคัญ หมายถึง ภาวะของความรู้สึกว่า การมีชีวิตอยู่มีคุณค่าภายในแท้จริงคุ่มค่า และมีความสำคัญยิ่งกว่าจะสนใจเรื่องเล็กน้อยหรือชั่วระยะเวลานั้น ๆ

เพื่อจะได้เห็นภาพขององค์ประกอบความหมายในชีวิตของนักศึกษา ที่ได้สังเคราะห์จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย จึงได้สร้างเป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับความหมายในชีวิต ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 9 ตัวบ่งชี้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดความหมายในชีวิตของนักศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาความหมายชีวิตของนักศึกษาไทยเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏปีการศึกษา 2561 จำนวน 90,437 คน (Office of the Higher Education Commission, 2018, online) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความหมายชีวิตในนักศึกษา เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏปีการศึกษา 2561 จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 5 แห่ง จำนวน 917 คน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบวัดความหมายในชีวิตของนักศึกษา 1 ฉบับ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ตั้งแต่ 0.66-1.00 จำนวน 40 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ เท่ากับ 0.90

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบวัดความหมายในชีวิตของนักศึกษา จำนวน 40 ข้อไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,000 คน แล้วคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ได้ 917 ชุด ซึ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของ Costello and Osborne (2005, p. 4) ที่เสนอว่า กลุ่มตัวอย่างควรมีจำนวน 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ จึงจะเหมาะสมกับขนาดของโมเดลที่จะนำมาวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยัน โดยผู้วิจัยได้แจ้งผู้ช่วยเก็บข้อมูลให้ชี้แจงรายละเอียดในการทำทดสอบต่อผู้ทำแบบวัดให้ทราบจุดประสงค์ของการวิจัย วิธีการตอบแบบวัด รวมถึงการรักษาข้อมูลให้เป็นความลับ จากนั้น ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาคัดเลือก และทำการลงรหัสเพื่อวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษา มาวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง (First order confirmatory factor analysis) และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second order confirmatory factor analysis) ด้วยโปรแกรม LISREL 8.54 (Jöreskog & Sörbom, 1999, unpaged)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง และอันดับที่สอง มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading : b) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error : SE) การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (t Values) ของค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (Coefficient of Determination : R^2) ของตัวชี้วัดของแต่ละองค์ประกอบ ทั้ง 9 องค์ประกอบ ได้แก่ การตั้งเป้าหมาย ความตั้งใจมุ่งมั่น การเข้าหาสังคม ความเข้าใจสถานการณ์ การมีความหมาย ความสามารถในการจัดการ การมีคุณค่าที่ยึดถือ ความรู้สึกมีค่าในตน และความรู้สึกมีความสำคัญ ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: b) ของตัวชี้วัดของทั้ง 9 องค์ประกอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.44- 0.84 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน มีค่าตั้งแต่ 0.03-0.04 ค่าการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าน้ำหนักองค์ประกอบ มีค่าตั้งแต่ 12.19-25.96 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) และค่าความเชื่อมั่นของการวัดข้อมูลของตัวชี้วัด มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ตั้งแต่ 0.19-0.70 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (b) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE) ค่าการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (t) และค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2) ของความหมายในชีวิตของนักศึกษา จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก องค์ประกอบ (b)	ความคลาด เคลื่อนมาตรฐาน (SE)	ค่า ทดสอบ นัยสำคัญ (t)	สัมประสิทธิ์ พยากรณ์ (R^2)
องค์ประกอบด้านจุดมุ่งหมายในชีวิต				
1. การตั้งเป้าหมาย	0.77	0.03	22.20**	0.59
2. ความตั้งใจมุ่งมั่น	0.76	0.03	22.73**	0.58
3. การเข้าหาสังคม	0.64	0.04	17.41**	0.41
องค์ประกอบด้านความเข้มแข็งในการมองโลก				
4. ความเข้าใจในสถานการณ์	0.57	0.04	13.39**	0.32
5. การมีความหมาย	0.84	0.04	19.41**	0.70
6. ความสามารถในการจัดการ	0.44	0.04	12.01**	0.19
องค์ประกอบด้านความรู้สึกมีความสำคัญ				
7. การมีคุณค่าที่ยึดถือ	0.73	0.03	22.19**	0.53
8. ความรู้สึกมีค่าในตน	0.80	0.03	25.96**	0.64
9. ความรู้สึกมีความสำคัญ	0.74	0.03	22.64**	0.55

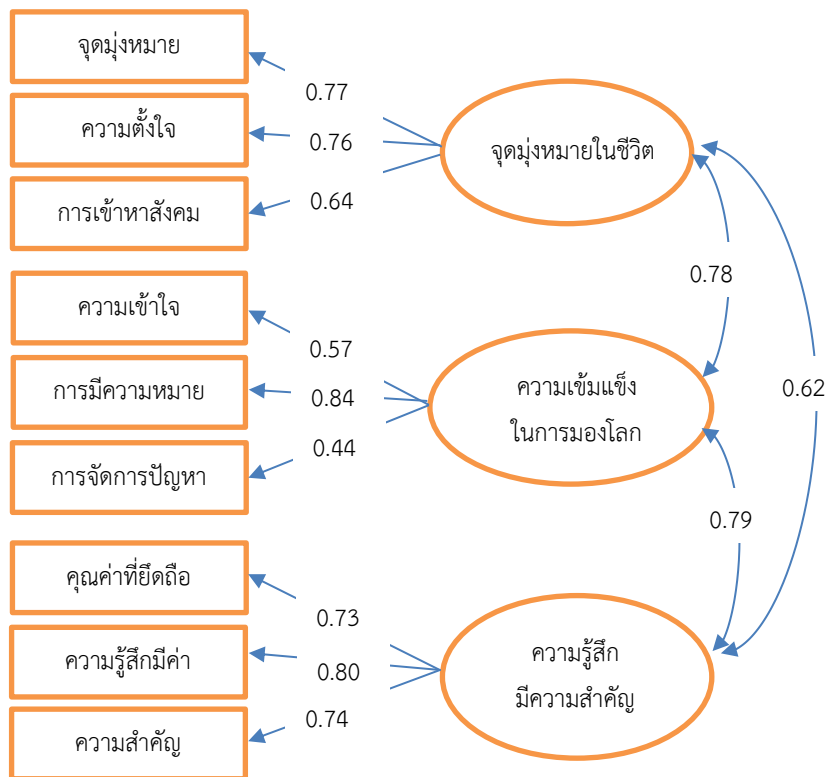
** $p < 0.01$

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมพอดีของโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งของความหมายในชีวิตของนักศึกษา ตามตารางที่ 1 พบว่า ค่าดัชนีความเหมาะสมพอดีของโมเดล มีค่า χ^2 เท่ากับ 6.46 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p) เท่ากับ 0.78 และค่าค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-square) มีค่าน้อยกว่า 2.00 ดังนั้นค่า χ^2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเมื่อพิจารณา ค่าดัชนีความเหมาะสมพอดีอื่น ๆ ได้แก่ ค่าดัชนีระดับความเหมาะสมพอดี (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ซึ่งมีค่าสูงตามเกณฑ์ แสดงว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รวมทั้งค่าดัชนีรากกำลังที่สองเฉลี่ยของเศษ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.00 และค่าดัชนีรากกำลังที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.00 แสดงว่า องค์ประกอบความหมายในชีวิตของนักศึกษา มี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ การตั้งเป้าหมาย ความมุ่งมั่น การเข้าหาสังคม ความเข้าใจสถานการณ์ การมีความหมาย ความสามารถในการจัดการ การมีคุณค่าที่ยึดถือความรู้สึกรู้สึกมีค่าในตน และความรู้สึกมีความสำคัญ แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถวัดความหมายในชีวิตของนักศึกษา

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีทดสอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันประกอบลำดับที่หนึ่งของความหมายในชีวิตของนักศึกษา

ดัชนีบ่งชี้ความเหมาะสมพอดี	ค่าดัชนี	เกณฑ์	ผลบ่งชี้
1. ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square : χ^2)	6.46	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	เหมาะสมดี
2. ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p)	0.78	p<0.05	เหมาะสมดี
3. ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-square : 6.46/10)	0.646	$\chi^2/df < 2.00$	เหมาะสมดี
4. ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดี (Goodness of Fit Index : GFI)	1.00	GFI>0.90	เหมาะสมดี
5. ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index : AGFI)	0.99	AGFI>0.90	เหมาะสมดี
6. ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (Root Mean Square Residual : RMR)	0.0094	RMR<0.05	เหมาะสมดี
7. ดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation : RMSEA)	0.000	RMSEA<0.05	เหมาะสมดี
8. ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI)	1.000	CFI>0.90	เหมาะสมดี

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบความหมายในชีวิตของนักศึกษาทั้ง 9 องค์ประกอบ พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบมีค่าเป็นบวก ตั้งแต่ 0.44-0.84 และมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกค่า แสดงว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงในภาพที่ 2

Chi-square=6.46, df=10, P-value=0.77, RMSEA=0.00

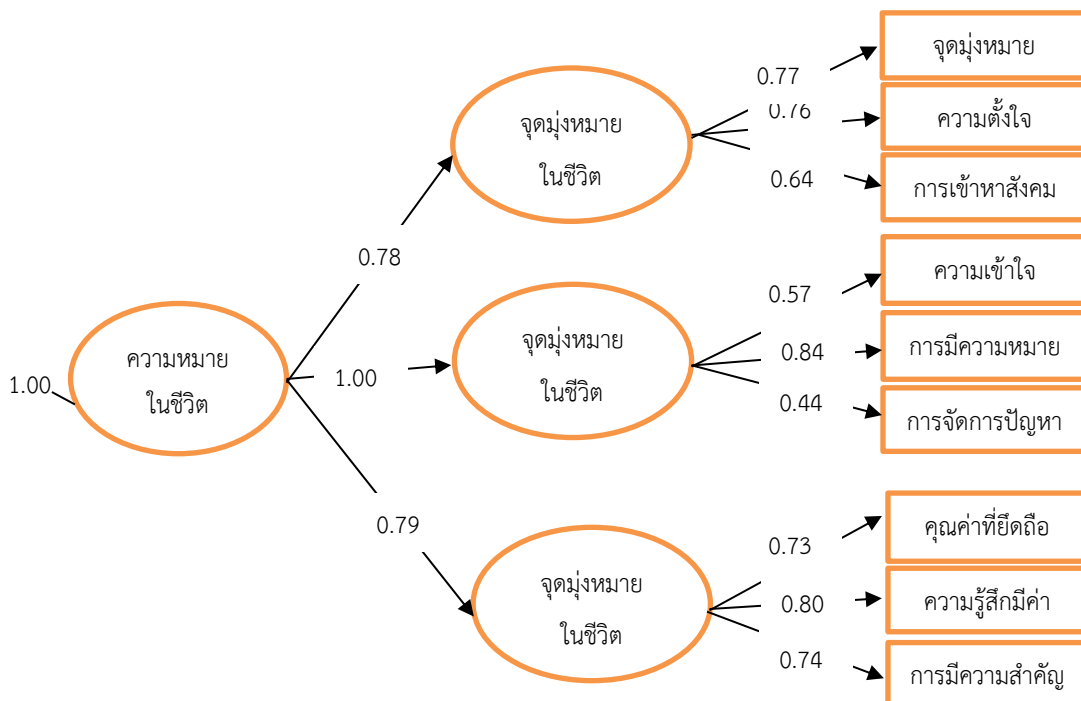
ภาพที่ 2 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความหมายในชีวิตของนักศึกษา

1.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (b) ขององค์ประกอบความหมายในชีวิตของนักศึกษา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกค่า โดยองค์ประกอบด้านความเข้มแข็งในการมองโลก มีน้ำหนักมากที่สุด คือ 1.00 รองลงมาคือ ความรู้สึกมีความสำคัญ และจุดมุ่งหมายในชีวิต มีค่า 0.79 และ 0.78 ตามลำดับ ส่วนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE) มีค่าระหว่าง 0.04-0.07 และค่าความเชื่อมั่นของข้อมูล (R^2) มีค่า 1.00, 0.63 และ 0.61 ตามลำดับ แสดงว่า องค์ประกอบความหมายในชีวิตของนักศึกษา ทั้ง 3 องค์ประกอบ เป็นตัวชี้วัดความหมายในชีวิตของนักศึกษาได้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 3 ค่าดัชนีทดสอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของแบบวัดความหมายในชีวิตของนักศึกษา

ดัชนีบ่งชี้ความเหมาะสมพอดี	ค่าดัชนี	เกณฑ์	ผลบ่งชี้
1. ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square : χ^2)	6.46	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	เหมาะสมดี
2. ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p)	0.78	$p < 0.05$	เหมาะสมดี
3. ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-square: 6.46/10)	0.646	$\chi^2/df < 2.00$	เหมาะสมดี
4. ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดี (Goodness of Fit Index : GFI)	1.000	GFI > 0.90	เหมาะสมดี
5. ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index : AGFI)	0.99	AGFI > 0.90	เหมาะสมดี
6. ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (Root Mean Square Residual : RMR)	0.0094	RMR < 0.05	เหมาะสมดี
7. ดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation : RMSEA)	0.000	RMSEA < 0.05	เหมาะสมดี
8. ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index : CFI)	1.000	CFI > 0.90	เหมาะสมดี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าดัชนีความเหมาะสมพอดีของโมเดล (Goodness of Fit Indices) ตามตารางที่ 3 พบว่า ค่าดัชนีความเหมาะสมพอดีของโมเดลมีค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 6.46 คำนัยสำคัญทางสถิติ (p) เท่ากับ 0.78 และค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-square) มีค่าน้อยกว่า 2.00 ดังนั้นค่า χ^2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเมื่อพิจารณาค่าดัชนีความเหมาะสมพอดีอื่น ๆ ได้แก่ ค่าดัชนีระดับความเหมาะสมพอดี (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีระดับความเหมาะสมพอดีที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีระดับความเหมาะสมพอดีเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ซึ่งมีค่าสูงตามเกณฑ์ แสดงว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รวมทั้งค่าดัชนีรากกำลังที่สองเฉลี่ยของเศษ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.00 และค่าดัชนีรากกำลังที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.00 แสดงว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 ของความหมายในชีวิตของนักศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ จุดมุ่งหมายในชีวิต ความเข้มแข็งในการมองโลก และความรู้สึกมีความสำคัญเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก สามารถวัดความหมายในชีวิตของนักศึกษา ได้ 3 องค์ประกอบ ดังภาพที่ 3

Chi-square=6.46, df=10, P-value=0.77, RMSEA=0.00

ภาพที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 ของโมเดลความหมายในชีวิตของนักศึกษา

2. ผลการสำรวจความหมายในชีวิตของนักศึกษา พบว่า คะแนนความหมายในชีวิตของนักศึกษาเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$, $SD=0.38$) และรายองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากคือ การมีคุณค่าที่ยึดถือ ($\bar{X}=4.21$, $SD=0.61$) ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ($\bar{X}=4.15$, $SD=0.61$) ความรู้สึกมีความสำคัญ ($\bar{X}=4.08$, $SD=0.62$) การตั้งเป้าหมาย ($\bar{X}=3.83$, $SD=0.55$) การมีความหมาย ($\bar{X}=3.83$, $SD=0.55$) การเข้าหาสังคม ($\bar{X}=3.81$, $SD=0.58$) และการตั้งใจมุ่งมั่น ($\bar{X}=3.64$, $SD=0.52$) ตามลำดับ ยกเว้น ด้านความสามารถในการจัดการ ($\bar{X}=3.25$, $SD=0.71$) และด้านเข้าใจในสถานการณ์ ($\bar{X}=3.18$, $SD=0.47$) ที่มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางตามลำดับ และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบหลักที่มีคะแนนเฉลี่ยเรียงจากสูงไปต่ำ พบว่า องค์ประกอบความรู้สึกมีความหมายมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ องค์ประกอบจุดมุ่งหมายในชีวิต และองค์ประกอบความเข้มแข็งในการมองโลกตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งของความหมายในชีวิตของนักศึกษา โดยการนำคะแนนตัวชี้วัดทั้ง 9 ด้าน มาทำการวิเคราะห์เพื่อแสดงความตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง ด้วยโปรแกรมลิสเรล พบว่า ค่า χ^2 เท่ากับ 6.46 คำนัยสำคัญทางสถิติ (p) เท่ากับ 0.78 และค่าค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-square) มีค่าน้อยกว่า 2.00 ดังนั้น ค่า χ^2 ไม่มีนัยสำคัญ

ทางสถิติ แสดงว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเมื่อพิจารณาค่าดัชนีความเหมาะสมพอดีอื่น ๆ ได้แก่ ค่าดัชนีระดับความเหมาะสมพอดี (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ยิ่งเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Wiratchai, 1999, pp. 54-55) รวมทั้งค่าดัชนี รากกำลังที่สองเฉลี่ยของเศษ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.00 และค่าดัชนีรากกำลังที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.00 ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง 3 องค์ประกอบหลัก พบว่า องค์ประกอบความหมายในชีวิต ของนักศึกษา องค์ประกอบที่หนึ่ง คือ จุดมุ่งหมายในชีวิต วัดได้จาก 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การตั้งเป้าหมาย 2) ความมุ่งมั่นตั้งใจ และ 3) การเข้าหาสังคม องค์ประกอบที่สองคือ ความเข้มแข็งในการมองโลก วัดได้จาก 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ความเข้าใจสถานการณ์ 2) การมีความหมาย และ 3) ความสามารถในการจัดการ และองค์ประกอบที่สาม วัดได้จาก 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การมีคุณค่าที่ยึดถือ 2) ความรู้สึกมีค่าในตน และ 3) ความรู้สึกมีความสำคัญ แต่ละองค์ประกอบมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ระหว่าง 0.19-0.70 แสดงว่า ความหมายในชีวิตของนักศึกษา ทั้งสามองค์ประกอบสามารถวัดได้จาก 9 องค์ประกอบย่อย และโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถวัดความหมายในชีวิตของนักศึกษาได้

เมื่อทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของความหมายในชีวิตของนักศึกษาโดยนำคะแนน รายองค์ประกอบ จำนวน 3 องค์ประกอบมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่า ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ จุดมุ่งหมายในชีวิต ความเข้มแข็งในการมองโลก และความรู้สึกมีความสำคัญเหมาะสมพอดี กับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก และมีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.78, 1.00, และ 0.79 แสดงว่า องค์ประกอบทั้งสาม อธิบายความหมายในชีวิตได้ในระดับสูง สอดคล้องกับ Heintzelman and King (2014, p. 154) และ Steger (2012, p. 532-535) ที่เห็นว่า การดำเนินชีวิตอาจเต็มไปด้วยความหมายเมื่อ 1) เขามีความรู้สึกว่ามีความสำคัญ (Significance) พ้นไปจากเรื่องปลีกย่อยหรือชั่วคราวช่วยยาม 2) มีจุดหมาย (Purpose) และ 3) มีความเข้มแข็งในการมองโลก (Coherence) อยู่เหนือความวุ่นวาย” และกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความความตรงของโมเดล เป็นไปตามที่ Wiratchai (1999, pp. 54-55) ได้เสนอแนวทางการประเมินผลความถูกต้องของโมเดลหรือการตรวจสอบ ความเหมาะสมพอดีระหว่างข้อมูลเชิงประจักษ์กับโมเดล ดังผลที่ปรากฏข้างต้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถนำไปใช้วัดความหมายในชีวิต ของนักศึกษาได้

2. ผลการสำรวจความหมายในชีวิตของนักศึกษา พบว่าการวิเคราะห์ความหมายในชีวิตของนักศึกษา เฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยระดับมาก คือการมีคุณค่าที่ยึดถือ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความรู้สึกมีความสำคัญ การตั้งเป้าหมาย การมีความหมาย การเข้าหาสังคม และการตั้งใจมุ่งมั่น ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะนักศึกษาไทยมีพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรม ที่ได้รับการปลูกฝังให้มีความรักและความเมตตาผ่านการปฏิบัติทางศาสนา และการปลูกฝังจากครอบครัว กิจกรรม ในสังคมวัฒนธรรมได้ฝังแน่นในใจที่บุคคลใช้เป็นหลักยึดในการดำเนินชีวิต น่าจะทำให้นักศึกษารู้สึกว่า ตนมีสิ่งยึดเหนี่ยว ทางจิตใจ มีคนที่รักตน จึงเห็นความสำคัญและเห็นคุณค่าในตนสูง สอดคล้องกับ Nielsen and Hansson (2007, p. 331) ที่เห็นว่า ความหมายในชีวิตมีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความหมายในชีวิตกับสุขภาพในวัยรุ่น Halama and Medova (2007, p. 191) ความหมายในชีวิตยังสัมพันธ์กับความพึงพอใจชีวิตและการเห็นคุณค่าในตนเอง อารมณ์ทางบวก

(Hicks & King, 2007, p. 77) ความสุข (Siahpush, Spittal, & Singh, 2008, p. 18) และความพึงพอใจชีวิต (Steger & Kashdan, 2007, p. 161) และสอดคล้องกับ Erikson (cite in Sharf, 2016, p. 41) ที่เห็นว่า นักศึกษาเป็นช่วงวัยวิกฤติเอกลักษณ์ (Identity crisis) กล่าวคือ นักศึกษาอยู่ช่วงวัยรุ่นตอนปลายซึ่งเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ และการเตรียมตัวสู่การพึ่งพาตนเอง ดังนั้น วัยรุ่นจึงแสวงหาจุดมุ่งหมายในชีวิตของตน ถ้าสามารถค้นพบเอกลักษณ์จะทำให้การดำเนินชีวิตในระยะต่อไป ไปเป็นไปด้วยความพึงพอใจและเป็นสุข แต่ถ้าหากไม่อาจค้นพบจุดมุ่งหมายในชีวิตได้จะทำให้เกิดความสับสนในชีวิต (Role confusion) อย่างไรก็ตาม พบว่า ด้านความสามารถในการจัดการ และด้านเข้าใจในสถานการณ์ที่มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ตามลำดับ ซึ่งน่าจะเป็นเพราะ การฝึกหัดในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหาในสังคมไทยยังมีน้อย รวมถึงมีความเป็นอิสระน้อยที่จะพึ่งพาตนในทุกระดับ เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมอุปถัมภ์ จึงจะทำให้ให้นักศึกษามองว่าความสามารถในการจัดการปัญหาและการมองปัญหาอย่างเข้าใจมียังไม่มากพอ และมีการมองโลกในแง่ดีน้อย (Steger, Frazier, Oishi, & Kaler, 2006, p. 80)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรสร้างเกณฑ์มาตรฐาน (Normalization) ของแบบวัดความหมายในชีวิตของนักศึกษา เพื่อให้เป็นแบบวัดที่เป็นมาตรฐาน (Standardization) ที่จะนำไปใช้เพื่อการให้การปรึกษาและการช่วยเหลือต่อไป

ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรสร้างแบบวัดความหมายในชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น เนื่องจากเป็นวัยที่เริ่มมีจุดมุ่งหมายในชีวิต และพัฒนาความหมายในชีวิต เพื่อการเตรียมตัวสู่การศึกษาต่อและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมพอดีกับตนเอง
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนการสอนปกติกับรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ความหมายในชีวิตเป็นฐาน (Meaning in life-based learning)

เอกสารอ้างอิง

- Battista, J., & Almond, R. (1973). The development of meaning in life. *Psychiatry*, 36, 409-427.
- Baumeister, R. F., Vohs, K. D., Aaker, J. L., & Garbinsky, E. N. (2013). Some key differences between a happy life and a meaningful life. *The Journal of Positive Psychology*, 8(6), 505-516.
- Bonebright, C. A., Clay, D. L., & Ankenmann, R. D. (2000). The relationship of workaholism with work-life conflict, satisfaction, and purpose in life. *Journal of Counseling Psychology*, 47, 469-477.
- Brassai, L., Piko, B. F., & Steger, M. F. (2011). Meaning in life: Is it a protective factor for adolescents' psychological health? *International Journal of Behavioral Medicine*, 18, 44-51.
- Chamberlain, K. & Zika, S. (1988). Religiosity, life meaning, and well-being. Some relationships in a sample of women. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 27, 411-420.
- Costello, A. B., & Osborne, J. W. (2005). Best practices in exploratory factor analysis: Four recommendations for getting the most from your analysis. *Practical Assessment, Research and Evaluation*, 10(7), 1-9.

- Debats, D. L., Van der Lubbe, P. M., & Wezeman, F. R. (1993). On the psychometric properties of the LifeRegard Index (LRI): A measure of meaningful life. *Personality and Individual Differences, 14*(2), 337-345.
- Frankl, V. E. (1965). *The will to meaning: Foundations and Applications of Logotherapy*. Lodon : Plume Book.
- Halama, P., & Medova, M. (2007). Meaning in life and hope as predictors of positive mental health: do they explain residual variance not predicted by personality trait? *Study Psychology, 49*, 191-200.
- Harlow, L. L., Newcomb, M. D., & Bentler, P. M. (1986). Depression, self-derogation, substance use, and suicide ideation: Lack of purpose in life as a mediational factor. *Journal of Clinical Psychology, 42*, 5-21.
- Heintzelman, S. J., & King, L. A. (2014). Life is pretty meaningful. *American Psychologist, 69*, 561-574.
- Hicks, J. A., & King, L. A. (2007). Meaning in life and seeing the big picture: positive affect and global focus. *Cognition Emotion Journal, 21*, 77-84.
- Ho, M. Y., Cheung, F. M., & Cheung, S. F. (2008). Personality and life events as predictors of adolescents' life satisfaction: Do life events mediate the link between personality and life satisfaction?. *Social Indicators Research, 89*, 457-471.
- Jöreskog, K. G., & Sörbom, D. (1999). *LISREL 8:User's Reference Guide*. Skokie, IL : Scientific Software International.
- Martela, F., & Steger, M. F. (2016). The Three Meanings of Meaning in Life: Distinguishing Coherence, Purpose, and Significance. *The Journal of Positive Psychology, 11*(5), 531-545.
- Morgan, J., & Farsides, T. (2009). Measuring meaning in life. *Journal of Happiness Studies, 10*, 197-214.
- Nielsen, A. M., & Hansson, K. (2007). Association between adolescents' health, stress and sense of coherence. *Stress and Health (Print), 23*(5), 331-341.
- Office of the Higher Education Commission. (2018). *Data of Number of Rajabhat University Students in Academic Year 2017*. Retrieved January, 23, 2018, from <http://www.info.mua.go.th/information/index.php/> (in Thai)
- Rathi, N., & Rastogi, R. (2007). Meaning in life and psychological well-being in pre-adolescents and adolescents. *The Journal of the Indian Academy of Applied Psychology, 33*, 31-38.
- Reker, G., & Wong, P. (2012). Aging as an individual process: Toward a theory of personal meaning. In J. Birren & V. Bengtson (Eds.), *Emergent theories of Aging* (pp 214-256). New York : Springe.
- Sharf, R. S. (2016). *Theories of Psychotherapy and Counseling: Concepts and Cases*. Boston, MA : Cengage Learning.
- Siahpush, M., Spittal, M., & Singh, G. (2008). Happiness and Life Satisfaction Prospectively Predict Self-Rated Health, Physical Health, and the Presence of Limiting, Long-Term Health Conditions. *American Journal of Health Promotion, 23*(1), 18-26.

- Simonsson, B., Nilsson, K. W., Leppert, J., & Diwan, V. K. (2008). Psychosomatic complaints and sense of coherence among adolescents in a county in Sweden: A cross-sectional school survey. *Biopsychosoc Med*, 2(4), 1-8.
- Steger, M. F. (2012). Making meaning in life. *Psychological Inquiry*, 23, 381-385.
- Steger, M. F., & Kashdan, T. B. (2007). Stability and specificity of meaning in life and life satisfaction over one year. *Journal of Happiness Studies: An Interdisciplinary Forum on Subjective Well-Being*, 8(2), 161-179.
- Steger, M. F., Frazier, P., Oishi, S., & Kaler, M. (2006). The meaning in life questionnaire: Assessing the presence of and search for meaning in life. *Journal of Counseling Psychology*, 53, 80-93.
- Tuicomepee, A. (2010). *Logotherapy*. Bangkok : Chulalongkorn University Printing House. (In Thai)
- Wiratchai, N. (1999). *LISREL Model: Statistical Analysis for Research* (3rd ed.). Bangkok : Chulalongkorn University Printing House. (in Thai)
- Zika, S., & Chamberlain, K. (1992). On the Relation Meaning in Life and Psychological Well-Being. *British Journal of Psychology*, 83, 133-145.

ผู้เขียนบทความ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมร แสงอรุณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
เลขที่ 340 ถนนสุรนารายณ์ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000
E-mail: samorn05@gmail.com